Minister
Finansów i Gospodarki

Warszawa, 20 maja 2026 roku

Sprawa: Oświadczenie senatora Aleksandra Szweda
Znak sprawy: DP2.054.4.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Aleksandra Szweda podczas 57. posiedzenia Senatu RP w dniu 22 kwietnia 2026 r. przekazuję następujące wyjaśnienia.

Ad 1.

Prognozy długu publicznego wg definicji krajowej i unijnej zostały przedstawione w przyjętej przez Radę Ministrów we wrześniu 2025 r. Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2026-2029.

Prognoza na lata 2025-2029 została przygotowana w reżimie zarówno krajowych jak i unijnych ram budżetowych, w tym przy przestrzeganiu zaleconej, w ramach procedury nadmiernego deficytu, ścieżki wydatków netto, uwzględniając dodatkową elastyczność wynikającą z uruchomienia przez Radę UE krajowej klauzuli wyjścia m.in. dla Polski. Oprócz uwarunkowań wynikających z reguł fiskalnych, uwzględnia także prognozowaną różnicę pomiędzy odpowiednio wydatkami lub kosztami planowanymi wg limitów uwzględnianych w planach finansowych jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych a ich rzeczywistą realizacją.

Założono, że w latach 2027-2029 obsługa i wykup obligacji wyemitowanych przez BGK na rzecz Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 oraz przez Polski Fundusz Rozwoju w ramach Tarczy Finansowej będzie odbywać się ze środków Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 pozyskiwanych w drodze emisji obligacji.

Strategia przewiduje, że przy przyjętych założeniach prognozowana relacja długu do PKB:

– (definicja krajowa) będzie wzrastać i przekroczy 55% w 2027 r. a w horyzoncie Strategii osiągnie 59,5%, natomiast relacja kwoty, o której mowa w art. 38a pkt 3 ustawy o finansach publicznych przekroczy próg 55% w 2028 r. i 2029 r.

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

- w przypadku realizacji prognoz długu publicznego próg ostrożnościowy 55% PKB określony w ustawie o finansach publicznych zostałby przekroczony przez obie relacje w 2028 r., co oznaczałoby uruchomienie procedur ostrożnościowych wynikających z ustawy w 2030 r.
- relacja państwowego długu publicznego do PKB pozostanie poniżej konstytucyjnego progu 60% w horyzoncie Strategii,

– (definicja UE) będzie wzrastać i osiągnie poziom 75,3% w 2029 r., (wartość referencyjna na poziomie 60% zostanie przekroczona w 2026 r.)

Prognozy długu publicznego w latach 2026-2029

% PKB	2026	2027	2028	2029
PDP	53,0%	55,6%	58,3%	59,5%
Kwota z art. 38a pkt 3 uofp	51,8%	54,4%	57,2%	58,4%
Dług EDP (definicja UE)	65,4%	69,1%	72,7%	75,3%

Prognoza długu sektora instytucji rządowych i samorządowych sporządzona w marcu br. na potrzeby notyfikacji fiskalnej deficytu i długu zakłada, że na koniec 2026 r. relacja tej kategorii dług do PKB wyniesie 65,1% (niżej o 0,3 pkt proc. wobec założeń ze Strategii).

Ad 2.
Scenariusz makroekonomiczny z Wieloletnich Założeń Makroekonomicznych na lata 2026-2030, zakłada brak dodatkowej konsolidacji fiskalnej ponad tą wynikającą z aktualnych planów – np. z ustawy budżetowej na 2026 r. oraz z obowiązujących ram fiskalnych zarówno wynikających z wyznaczonej ścieżki wydatków netto (NEG), której realizacja została zalecona przez Radę UE w styczniu 2025 r. w celu zredukowania nadmiernego deficytu, przy uwzględnieniu dodatkowej elastyczności wynikającej z uruchomienia przez Radę UE krajowej klauzuli wyjścia dla Polski, jak i krajowej stabilizującej reguły wydatkowej. Scenariusz ten wskazuje na przekroczenie przez państwowy dług publiczny (PDP) progu 55% PKB w 2028 r. W związku z tym w scenariuszu uwzględniono szacunkowe efekty wprowadzenia odpowiednich sankcji wynikających z art. 86 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

Ad 3.

Wydatki budżetu państwa są każdorazowo planowane w ustawie budżetowej na dany rok budżetowy, z uwzględnieniem aktualnych uwarunkowań makroekonomicznych, fiskalnych, prawnych oraz dostępnej przestrzeni fiskalnej wyznaczanej przez stabilizującą regułę wydatkową (SRW), o której mowa w art. 112aa ustawy o finansach publicznych.

Polityka budżetowa państwa w najbliższych latach będzie prowadzona w warunkach konieczności przestrzegania obostrzeń wynikających z objęcia Polski procedurą nadmiernego deficytu i koniecznością realizacji celów zawartych w ścieżce wydatkowej określonej w „Średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025–2028", z którego wdrażania Rada Ministrów przyjęła kolejne sprawozdanie 28 kwietnia 2026 roku. Celem tej ścieżki jest stopniowe ograniczenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu poniżej 3% PKB w 2028 r. oraz stabilizacja długu publicznego w średnim okresie.

Wydatki społeczne, w tym wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe, w znacznej części mają charakter wydatków prawnie zdeterminowanych, co oznacza,

że ich poziom lub dokładna wysokość wynika z odrębnych ustaw lub wcześniej przyjętych zobowiązań państwa.

W świetle powyższego podkreślenia wymaga, że należą one do tej kategorii wydatków, na którą corocznie w ustawie budżetowej w pierwszej kolejności zabezpieczane są i planowane niezbędne środki publiczne.

Konkretne decyzje i rozwiązania będą znane na dalszym etapie prac nad projektem ustawy budżetowej na 2027 rok (a działania w kolejnych latach w odpowiednich następnych projektach ustaw budżetowych).

Nie mniej jednak należy wskazać, że kwestie systemowych zasad nabywania prawa do emerytury, w tym ewentualnych propozycji zmian wieku emerytalnego, pozostają we właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ad 4.

Dług publiczny w Polsce jest liczony i publikowany wg dwóch definicji – definicji krajowej określonej w ustawie o finansach publicznych (państwowy dług publiczny, PDP), do której odwołują się krajowe reguły długu oraz definicji UE (dług EDP), jednolitej dla wszystkich państw UE, sporządzanej na potrzeby sprawozdawczości do Eurostatu (dług sektora instytucji rządowych i samorządowych).

Główne różnice pomiędzy PDP a długiem EDP wynikają z innego zakresu jednostek należących do sektora finansów publicznych wg definicji krajowej i unijnej (na podstawie rozporządzenia ESA2010), w tym m.in. zaliczenia do sektora wg definicji UE funduszy zarządzanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz przekierowania transakcji do tego sektora, w tym obligacji wyemitowanych na sfinansowanie Tarczy Finansowej Polskiego Funduszu Rozwoju.

Ministerstwo Finansów liczy i publikuje kwartalne dane o wysokości, strukturze i relacji do PKB długu wg obydwu obowiązujących definicji oraz szczegółowo rozlicza występujące pomiędzy nimi różnice, w tym prezentuje dług funduszy zarządzanych przez BGK. Aktualizowane corocznie strategie zarządzania długiem sektora finansów publicznych zawierają prognozy dług w horyzoncie 4-letnim wg obydwu definicji z wyszczególnieniem prognozowanego długu funduszy w BGK. Nie ma zatem mowy o ukrywaniu rzeczywistego poziomu zadłużenia publicznego.

Ad 5.

Minister Finansów i Gospodarki (MFiG) wielokrotnie już zajmował stanowisko wobec postulatu podwyższenia (z 30 tys. zł do 60 tys. zł) kwoty wolnej od podatku.

Stanowisko MFiG zostało wyrażone w odpowiedziach na interpelacje poselskie[1] na przykład:

- w 2026 r. nr 11282,
- w 2025 r. nr 11013, 10246, 10084, 8890, 7357, 7103,
- w 2024 r. nr 6352, 5712, 5493, 2310, 2320, 2219, 1684,

[1] https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/interpelacje.xsp

a także na mównicy Sejmowej podczas na przykład podczas pierwszego czytania poselskich projektów ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z druków sejmowych nr 194[2], nr 322[3] oraz druku nr 773[4].

We wszystkich tych stanowiskach MFiG konsekwentnie informował, że podwyższenie kwoty wolnej od podatku do 60 tys. zł stanowi element rządowych planów legislacyjnych. Co istotne, plany te nie są elementem umowy koalicyjnej, w oparciu o którą pracuje rząd.

Jednocześnie od początku wskazywano, że realizacja tej obietnicy zależy w dużej mierze od stanu finansów publicznych. Audyt opublikowany w tzw. Białej Księdze wskazał, że stan finansów publicznych wymaga naprawy ze względu na wysoki deficyt, rosnący dług i koszty jego obsługi, omijanie stabilizującej reguły wydatkowej oraz pogorszenie jakości finansowania samorządów.

Oznacza to, że podwyższenie kwoty wolnej od podatku wymaga czasu. Podwyższenie kwoty wolnej od podatku będzie możliwe dopiero, gdy stan finansów publicznych oraz uwarunkowania krajowe i międzynarodowe, pozwolą wdrożyć to rozwiązanie. Priorytetem jest bowiem stabilność (równowaga) finansów publicznych oraz zapewnienie bezpieczeństwa militarnego oraz społeczno-ekonomicznego obywateli.

Należy też pamiętać, że Polska znajduje się w procedurze nadmiernego deficytu uruchomionej przez Radę UE w lipcu 2024 r. Wyjście z tej procedury wymaga od rządu realizacji planu naprawczego, którego celem jest sprowadzenie deficytu finansów publicznych poniżej 3% PKB oraz stabilizacja długu publicznego. Rada UE zaleciła Polsce realizację tego planu do 2028 roku.

W obecnej sytuacji podejmowanie działań, które obniżają dochody publiczne, byłoby działaniem nierozważnym. Do takich działań należy obecnie podwyższenie kwoty wolnej od podatku dla wszystkich podatników rozliczających PIT według skali podatkowej.

Podatek PIT stanowi źródło dochodów publicznych, w tym w szczególności samorządu terytorialnego. Między innymi dzięki wpływom z tego podatku są świadczone usługi publiczne, w tym zapewnienie bezpłatnej edukacji dzieci i młodzieży, budowa dróg i autostrad, zagwarantowanie bezpieczeństwa socjalnego, energetycznego i militarnego.

Ze wstępnych szacunków Ministerstwa Finansów wynika, że koszt zwiększenia kwoty wolnej od podatku PIT z 30 tys. zł do 60 tys. zł to ubytek dochodów publicznych w warunkach 2027 r. o 58,7 mld zł.

Biorąc pod uwagę obecne uwarunkowania, w szczególności zobowiązanie Polski do zmniejszenia deficytu budżetowego (Polska jest objęta unijną procedurą nadmiernego deficytu), rosnące wydatki na obronność wynikające z sytuacji geopolitycznej, w tym konfliktu na Ukrainie, a także wdrożenie przez rząd pakietu rozwiązań osłonowych obejmujących obniżenie podatku VAT i akcyzy oraz wprowadzenia maksymalnej ceny detalicznej paliw płynnych w odpowiedzi na

[2] Sprawozdanie Stenograficzne z 8. posiedzenia Sejmu RP w dniu 20 marca 2024 r. https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/stenogramy.xsp?rok=2024
[3] Sprawozdanie Stenograficzne z 11. posiedzenia Sejmu RP w dniu 9 maja 2024 r.
[4] Sprawozdanie Stenograficzne z 28. posiedzenia Sejmu RP w dniu 6 lutego 2025 r.

sytuację na Bliskim Wschodzie - obecnie nie ma warunków do wprowadzenia podwyższonej kwoty wolnej od podatku.

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jurand Drop
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów